

El carener de la casa

(ALDC, II, 441. El carener)

L'enunciat fa referència a 'aresta culminant entre els dos vessants d'una teulada'. Els semes motivacionals es basen en: 1) 'disposició allargada de les teules del carener'; 2) 'part superior més elevada'; 3) extensió de 'biga, bigues de sosteniment'; 4) 'partió de les aigües'.

1) *Anguila* (o *anguila de la teulada* 81) (< llat. vg. ANGUÏLA, per diferenciació de -ILL- > -IL- del llat. cl. ANGUÏLLA), metàfora basada en la condició llarguera del peix; semblantment *agulla* 71 (*agulla del llosat* 86; *gúa* 71), *espina d'ase* 83, *esquena* 3 (der. *esquenera* 1) o *esquena d'ase* 82, *aresta* 6, de l'oc.; *cordó* 131, 145, 146, *rastell* 40, filera de teules arrengrades com les pues d'un rastell, *riu de teules* 59; *carrilada de les teules* 170, per comparança amb la rodera dels carros.

2) *Carena* (< llat. vg. *CARENA < llat. cl. CARĪNA), per metàfora amb la quilla de l'embarcació invertida, amb les var. *carener* (o *carener de la teulada* 50, 55), *carenera* 38, 44, 45, *carenal* 72, *carenot* 71; *serrera* (*serrera de la casa* 10), der. de *serra* (*serra del terrat* 8), resultat d'una metàfora amb *serra* 'carena de muntanyes' (< llat. SERRA 'aparell de serrar'), amb les var. *biga serrera* 22, *serrat del teulat* 14, *serralla* 34, *serradera* 31, 32, 37, 43, 46; *cresta* (< llat. CRĪSTA 'cresta dels gallinacis' i, per metàfora, 'cresta de muntanya') i der. *crestó* 11, *crestall* 119, *crestalló* 125,

crestallera (var. dissimilada *castellera* 101); *lloada* 88, der. de *lloim*; *capçalera* 105, *capcilló* 148, der. de *cap* o de *capça* 'part superior'; *barbacana* 118, extensió del sentit 'part de la teulada que sobresurt de la façana'; *cim* 2, 7; *caramull* 162.

3) La biga o armadura de bigues de sota el carener ha passat a designar aquest en *cavall de la teulada* 111 i els der. *cavallet* 84, 123, 189; *cavallet de dalt* 188; *cavalló*, *cavalló de la teulada* 116, 183, 187; *tavalló* 151, per equivalència acústica κ = τ; *cavallar* 140, 141; igualment en *comunera* 96, pròpiament 'biga de sota la teulada'.

4) La 'partió de les aigües' és el punt de partida de *naia* 42, pròpiament 'ratlla que marca una partió de terres' i *partidura* 36; semblantment, la bifurcació dels vessants explicaria la comparació amb les peces articulades ostensible en *estenalla* 19 i *cutxillo* 190 (< cast. *cuchillo*). Altres mots: *tortugada* 25, per la forma bombada de les teules del carener com la closca de les tortugues; *canalera* 115, per la posició invertida de les teules; *coberterat* 95, en relació amb *coberta*; *teules de l'espigó* 85, metàfora de *espigó* 'antena horitzontal a la proa de la barca'; *brisca del teulat* 4, de l'oc. *brisca* 'carener'; *brasera* 75, der. de *brasa*, potser per analogia amb el conjunt de brots que cobreix els munts de troncs de la sitja.

Des d'una perspectiva areal notem la presència de *carenar*, *carener* i *serrera* sobretot en el cat. or.; de *cresta* i der. per l'àrea del rib. i pall.; de *cavalló* i var. pel val. i tort., i de *anguila*, forma privativa del mall.

Formen part de l'estàndard *carener*, *crestallera* i *cavalló*.

